

"Kur'ân-ı Azîmüşşandır. Şu burhan-ı nâtıkın sinesine kulağını yapıştırırsan işiteceksin,.. " ifadesini devamıyla izah eder misiniz?

Bürhan-ı natık, "konuşan delil" demek olup, [On Dokuzuncu Söz'de](#) Resulullah Efendimiz (asm.) için kullanılmıştı. Buradaki kullanılışı mecazî manadadır. Yani, Kur'ân-ı Kerîm, bütün insanlığa tevhid dersi vermekte, tevhid davasını bütün ayetleriyle ilan etmekte ve insanları şirkin her çeşidinden korumaya çalışmaktadır.

"Şu burhan-ı nâtıkın sinesine kulağını yapıştırırsan işiteceksin, 'Allahü Lâ ilâhe illâ Hû'yu tekrar ediyör." cümlesinde, kulağımızı Kur'ânın sinesine yapıştırmamız mecazî bir ifade olduğu gibi, onun bize tevhid dersini konuşarak vermesi de aynı şekildedir.

Kur'ân-i Kerîmin özeti mahiyetinde olan Fatıha Sûresinde tevhid davası çok açık görülmektedir. İlk ayette bütün hamd ve senanın ancak Allah'a mahsus olduğu ifade ediliyor. Bu bir tevhid dersidir. Hemen devamında Allah'ın **Rabbü'l-âlemîn** olduğu ders veriliyor. Bütün âlemleri o terbiye etmiş, o kemale erdirmiş ve göreceği vazife için gerekli özelliklerle o donatmıştır. Allah'ın **Rahmân** ve **Rahîm** olduğunun beyanından sonra, din gününün yegâne sahibinin de o olduğu beyan edilmiş ve bu tevhid dersleri **"Ancak sana ibadet eder ve ancak senden yardım dileriz."** beyanı ile ibadet de tevhide dönüşmüştür. Yani, ibadet ancak Allah'a yapılır, zira hamd ve senaya layık ancak o olduğu gibi, bütün âlemleri terbiye eden ancak odur; **Rahmân** ve **Rahîm** olan, din gününün sahibi olan da yine ancak O'dur.

Bilindiği gibi tevhid üçe ayrılıyor: **Tevhid-i zat, tevhid-i sıfat ve tevhid-i ef'al.**

Kur'an-ı Kerîm'de tevhidin bu üç şubesinin de ders verildiği pek çok ayet vardır.

Allah'ın zatında şeriki olmadığı gibi sıfatlarında da şeriki yoktur. Sonsuz ilim ve kudret, mutlak irade,..., ancak ona mahsustur.

Keza fiillerinde de ortaklara muhtaç değildir. Üstadımızın beyan ettiği gibi **"Esbab bir perdedir, iş gören kudret-i Samedaniyedir."**

Hayat vermek, rızık vermek, şifa vermek, hidayet etmek gibi bütün fiillerin tek faili odur.

Üstat Hazretleri Kur'ânı nuranî bir ağaca benzetmiş, ahkâma dair ayetlerin ise o ağacın **"âlem-i şehadet tarafına tedellî etmiş olan"** dalı olduklarını ifade etmiştir. Kur'ân hükümlerinin hak ve hakikat olması, tevhide ve gayba dair hükümlerinin de hak olduğuna en büyük bir delildir.

Meselâ, **İslâm'ın içkiyi, kumarı, faizi, ihtikârı, zulmü, kul hakkını çiğnemeyi haram kılması**, aile hukukundan harp hukukuna kadar koyduğu bütün esasların hak ve hakikat olması ve böyle daha nice hikmetli hükümlerle dolu bulunması gösteriyor ki, bu güzelliklerin kaynağı olan tevhit inancı ve imana dair diğer hükümler de haktır ve hakikattir.

İşte ahkam ayetlerinin bu doğruluğu ve sağlamlığı gösteriyor ki, bunlar sağlam bir köke dayanıyorlar. Bu sağlam kök tevhit inancıdır; Allah'ın zâtı, isim ve sıfatları hakkında Kur'ânda yer alan sağlam bilgilerdir.

İslâm'ın bütün emirlerinin güzelliğini ve yasakladığı şeylerin çirkinliğini ve zararlarını her akıl ve vicdan tasdik eder.

Kur'ân-ı Kerîm'de insanlara ders verilen hakikatler manevî birer meyve gibidir. Bunların hepsinin sağlam ve mükemmel olması gösteriyor ki, ağaç mükemmeldir. Bu mükemmellik Kur'ânın özündeki tevhid hakikatine dayanıyor; gücünü ondan alıyor.

Kur'ân-ı Kerîm nazil olduğu zaman dünyada şirk hakimdi. İnançsızlar çok azdı, herkes bir şeye inanıyordu, ama inandıkları şeylerin hepsi batıldı, şirke dayanıyordu. Kimi Güneş'e, kimi ineğe, kimi nehre, kimi ateşe tapıyordu. Kimi de kendi yaptıkları putları ilah edinmişlerdi. Öte yandan, Hristiyanlar üç ilah safatasında bocalıyorlar, Yahudiler ise Hz. Üzeyre uluhiyet isnat ediyorlardı.

İşte böyle bir şirk ortamında Kur'ân-ı Kerîm tevhidle ortaya çıktı. Kur'ân baştan sona tevhid dersleriyle doludur. İlk sûrede Cenab-ı Hak, Rabbü'l-âlemîn olarak tanıtılırken, son sûrede Rabbü'n-nas olarak tanıtılır. Burada bir tevafuk vardır. İlk surede bütün âlemleri Allah'ın terbiye edip kemale erdirdiği ilan edilirken, son surede bütün âlemlerden süzölmüş en son meyve olan insanı da yine Allah'ın terbiye ettiği beyan edilmiştir. Kâinat ağacının da Rabbi Allah olduğu gibi, o ağacın meyvesi olan insanın Rabbi de Allah'tır. Böylece şirke hiçbir yer kalmamıştır.

Bu vesileyle Üstat Hazretlerinin şu cümlesini hatırlayalım:

“Tasadüf, şirk ve tabiattan teşekkül eden fesat şebekesinin âlem-i İslamdan nefiy ve ihracına Risale-i Nurca verilen karar infaz edilmiştir.”(1)

Kur'ânın bu asrın fehmine bir dersi olan Nur Risalelerinin neşriyle tasadüf, şirk ve tabiatperestlik fikri yıkılmıştır. Galile dünyanın döndüğünü ispat ettiğinde, dünyanın sabit olduğu fikri yıkılmıştır. Ancak, dünyanın döndüğü hakikati bazı insanlara yüz yıl sonra, bazılarında üç yüz yıl sonra ulaşmış olabilir. Bütün insanlar topluca dünyanın durduğunu iddia etseler de bu yanlış fikir artık yıkılmıştır.

Kur'ân-ı Kerîmin insanlık âlemini irşada başlamasıyla şirkin işi bitmiştir. Tevhit hakikati olanca açıklığıyla ortaya konulmuştur. Bu güneşe göz kapayıp karanlıkta kalanlar bahsimizin dışındadır.

“İslâmiyet güneş gibidir, üflemele sönmez. Gündüz gibidir; göz yummakla gece olmaz. Gözünü kapayan, yalnız kendine gece yapar.”(2)

“Hem derince şu burhan tersîm edilse anlaşılır ki, onu gösteren zât, neticesi olan mesele-i tevhidde o kadar emindir ki, hiçbir şâibe-i tereddüt hiçbir tarafında ihsâs edilmiyor. Hem o neticeyi bütün hakaika esas addederek, müselleme ve zaruriye olduğunu bütün kuvvet-i beyanı ve ısrarıyla ona giydiriyor. Ve başka şeyleri ona ircâ ediyor. Temel taşı o şedit kuvvet, sun'î olamaz. Hem de üstündeki sikke-i i'câz her ihbarını tasdik eder. Tezkiyeden müstağni kılar. Âdeta ihbârâtı binefsihâ sâbit umurlardandır.”(3)

Cenab-ı Hak, keliminde tevhide dair meseleleri o kadar kuvvetli beyan ediyor ki ve bu meselede o kadar emindir ki hiçbir tereddüt eseri görülmüyor. Ve bu tevhid meselesi Kur'ândaki bütün hakikatlerin esası olmuştur.

Onun içindir ki, bu konuda pek çok ayet-i kerîme vardır. Zâtının birliğinden, kudretinin sonsuzluğundan, ilminin her şeyi ihata ettiğinden, bütün hayırların onun elinde olduğundan, rızkımızın onun ihsanıyla geldiğinden, hayatı ve ölümü ancak onun yarattığından kısacası hem Cenab-ı Hakk'ın zatına, hem sıfat ve fiillerine dair pek çok ayet hep tevhid merkezlidir, onun birliğini ilan ve ispat ederler.

Kur'ân ayetlerinin üzerinde sikke-i i'caz vardır. Yâni, her ayet mucizedir, taklidi yapılamaz, naziri getirilemez. Kudret kitabı olan şu kainattaki hiçbir varlığın taklidi yapılamadığı ve misli getirilemediği gibi, ilâhî kelâmın da hiçbir ayeti taklit edilemiyor.

Tezkiye; ayıklama, temizleme demektir. **"Ahlâkın tezkiyesi"** denilince, **insan ahlakının kötü huylardan temizlenmesi, güzelliklerle donatılması** anlaşılır. İmanın tezkiyesinde de imanın her türlü yanlış telakkiden, batıl düşüncelerden, sapık inançlardan ayıklanması söz konusudur.

Kur'ân-ı Kerîmin üstünde bu i'caz mührü bulunduğundan **"Allah kelâmı olduğu, haberlerinin doğru ve hak olduğu."** konusunda başkalarının tezkiyesine, yâni ayıklanmasına, desteklemesine, onun hakkındaki şüpheleri gidermesine muhtaç

---

değildir. Kendi hakkaniyetini yine kendisi güneş gibi gösterir. Verdiği bütün haberler başkasının desteğine, tasdikine, kabulüne ihtiyaç olmaksızın zatında sabittir, doğrudur. Başka eşya güneşin ışığıyla görünürken güneş kendini göstermek için başkalarına ihtiyaç duymaz, onun ışık sahibi olduğu zatında sabit bir hakikattir.

Bir şeye dayanmadan, başkasının yardımına ihtiyaç duymaksızın ayakta duran bir insan, bu yönüyle, zatında sabittir. Ama o kişi elinde bir çanta taşıyorsa, o çanta zatında sabit olmayıp o kişinin güç ve kuvvetiyle sabittir.

Kur'ân-ı Kerîm'in hakikatleri zatında sabittir. Başkasının tezkiyesini desteklemesine ihtiyacı yoktur.

“Evet, şu burhan-ı münevverin altı ciheti de şeffaftır. Üstünde i'câz, altında mantık ve delil, sağında akli istintâk, solunda vicdanı istişhâd, önünde, hedefinde hayır ve saâdet, nokta-i istinadı vahy-i mahzdır. Vehmin ne haddi var ki girebilsin!”(4)

Kur'ân her yönüyle mucizedir. Hiçbir sûresine nazire getirilemediği gibi, haber verdiği hiçbir hakikatin de zıddı ispat edilememiştir. Bütün meselelerini hem akla hem de vicdana tasdik ettirmiştir. Meselâ, Allah'ın sonsuz nimetlerine karşı kulun şükretmesi, ibadet yapması Kur'ânda emredildiği gibi, vicdan da bunu tasdik etmektedir. Keza, zulmü, yalanı, iftirayı, gıybeti Kur'ân yasakladığı gibi, vicdan da bunların kötülüklerine şahitlik yapmaktadır.

Öte yandan, Kur'ân, insanları şerrin her çeşidinden kurtarmakta ve onları hayırlı insanlar haline getirerek ebedî saadete hazırlamaktadır. Onun hedefinde bu hayır ve saadet vardır.

Kur'ân'daki hükümlerin tamamı Allah'ın bildirmesine, emretmesine ve Peygamber Efendimize (asm.) tarif ve talim etmesine dayanmaktadır. Artık, o hükümlerden daha doğru ve sağlam hüküm hayal edilebilir mi?

Dipnotlar:

- (1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Zerre.](#)
- (2) bk. [Münazarat.](#)
- (3) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Nokta.](#)
- (4) bk. [age.](#)